

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ
Hukuk Müşavirliği

Sayı : E-41870694-659-42941
Konu : 2024 CMK Ücret Tarifesi Taslağı
Hakkında Değerlendirme

08.12.2023

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŐLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 07.12.2023 tarihli ve 77062233/(010.03)/2717/126110 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazınız ile 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun (CMK) 150. maddesi ve 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkındaki Kanun'un 13. maddesi uyarınca hazırlanan Ceza Muhakemesi Kanunu Gereğince Görevlendirilen Müdafî ve Vekillere Yapılacak Ödemelere İlişkin 2024 Yılı Tarifesi Taslağına İlişkin görüşlerimizin bildirilmesi istenilmiŐ olup konu ile ilgili değerlendirmelerimiz aŐađıda sunulmaktadır.

1- Anayasal Koruma Altında Bulunan Mülkiyet Hakkı İhlallerine Sebebiyet Vermemek, Angarya Yasağına Aykırılık Sonucu Yaratmamak ve EŞitlik İlkesinin Gereğini Yerine Getirmek Üzere CMK Ücret Tarifesi, Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'ne EŐitlenmelidir:

İlgi yazınız ekinde gönderilen 2024 yılı CMK Tarifesi Taslağı incelendiğinde, geçen yılki tarife esas alınarak belirlenen ücretlerde ilk iki kalem hariç ortalama %90 oranında artış yapılmasının öngörüldüğü anlaşılmaktadır. Taslakta belirlenen ücretlerin tümü aŐađıda açıklanacağı üzere avukatın emek ve mesaisi ile Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'nde öngörülen ücretlerin çok altında günümüz ekonomik koŐullarını karŐılamadıđı gibi, özellikle ceza soruŐtırmaları ve sulh ceza hakimliğinde yerine getirilen görevler karşılığında tespit edilen ücretlerde geçen yıla oranla %60 artış gerçekteŐirilmiş olup, bu oran öngörülen ortalama artışın da çok daha altındadır. Bilindiği üzere, Türkiye Barolar Birliği Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'nde 2023-2024'te geçerli olmak üzere Adalet Bakanlığı ile mutabakata varılarak ve Bakanlığın uygun görüşü ile ortalama %90 artış yapılmıŐtır. CMK Tarife'sinde soruŐtırma aŐamasındaki görevlendirmelerde %60 artış yapılmakla, her iki tarife arasında halihazırda bulunan büyük farklılık daha da artmıŐ olacak, CMK kapsamında soruŐtırma aŐamasında görev alan meslektaŐlarımız aleyhine oluŐan durum daha da derinleŐecektir.

CMK Ücret Tarifesi'nde belirtilen ücretlerin sarf edilen emek ve zamanın karşılığı olmadığı ve Anayasa'da düzenlenen angarya yasağına aykırılık teşkil ettiği, mülkiyet hakkı bağlamında eşitlik ilkesi ihlallerine sebebiyet verdiği tartıŐmasıdır. Şöyle ki;

T.C. Anayasa'sının BaŐlangıç kısmının 6. paragrafında; her Türk vatandaŐının Anayasa'daki temel hak ve hürriyetlerden eşitlik ve sosyal adalet gereklerince yararlanarak, hukuk düzeni içinde onurlu bir hayat sürdürme hakkının olduğu açıklanmıŐtır. Anayasa'nın baŐlangıç kısmının Anayasa metnine dahil olduğu kabul edilmiŐtir.

Anayasa'nın 5. maddesi insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli Őartları hazırlamayı devletin temel amaç ve görevleri arasında saymıŐtır. Devletin kişilerin mülkiyet hakkından ve hak arama hürriyetinden tam anlamıyla yararlanabilmeleri ve mülkiyet hakkının etkili bir Şekilde korunması amacıyla *yasal, idari, mali, yargısal ve diğer önlemleri alması gerekir.*

Anayasa'nın 35. maddesinde “Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir. Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir. Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz.” denilmektedir. **Anayasa'nın anılan maddesiyle güvenceye bağlanan mülkiyet hakkı, ekonomik değer ifade eden ve parayla değerlendirilebilen her türlü mal varlığı hakkını kapsamaktadır.**

Anayasa'nın 36. maddesinde “Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir.” hükmü yer almaktadır.

Avukatlık Kanunu “her türlü hukuki mesele ve anlaşmazlıkların adalet ve hakkaniyete uygun olarak çözümlenmesini ve hukuk kurallarının tam olarak uygulanmasını her derecede yargı organları, hakemler, resmi ve özel kişi, kurul ve kurumlar nezdinde sağlamak” amacıyla avukatların “...mahkeme, hakem veya yargı yetkisini haiz bulunan diğer organlar huzurunda gerçek ve tüzel kişilere ait hakları dava etmek ve savunmak” görevini yürüttüklerini hükme bağlamıştır.

Anayasa Mahkemesinin 03.03.2004 gün ve E.2002/126, K.2004/27 sayılı kararında, “Avukatların hukuksal bilgi ve tecrübelerinden yararlanma, hak arama ve savunmada başvurulacak meşru yol ve vasıtaların başında gelir. **Vekalet ücreti, savunma hakkının en önemli parçası olan hukuki danışmanlık görevinin, konunun uzmanı hukukçular tarafından yapılmasının doğal bir sonucudur. Avukatların mesleklerini serbestçe ve herhangi bir kaygı olmadan yapabilmeleri için yaptıkları hizmetin karşılığı olan makul bir ücret almaları gerekir...**” denilmiştir.

Bir hukuk devletinde adil yargılanma, savunma hakkı, silahların eşitliği ilkeleri gereği hem hukuk hem ceza davalarında maddi olanakları sınırlı olan kişileri yargısal koruma altına almak gerekmektedir. Ülkemizde bu görev Adli Yardım ve Ceza Muhakemesi Kanunu uyarınca görevlendirme kurumları aracılığıyla sağlanmaktadır. Adli Yardım kapsamında, hukuk davalarında adli yardımla görevlendirilen avukata Türkiye Barolar Birliği Adli Yardım Yönetmeliği uyarınca Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'nde belirlenen ücret ödenirken, CMK kapsamında görevlendirilen avukatlara adli yardım ücretinin ve Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'nin çok altında ücret ödenmesi hukuka ve hakkaniyete aykırı olduğu gibi Anayasa'nın 10. maddesinde yer alan “eşitlik” ilkesine aykırı olup mülkiyet hakkı bağlamında ayrımcılık yasağının ihlaline sebebiyet vermektedir.

Anayasa'nın 10. maddesinin 1. fıkrasında; “Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.” hükmüne, 5. fıkrasında ise; “Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun hareket etmek zorundadırlar.” hükmüne yer verilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin 11.09.2014 E. 2013/116, K. 2014/135 sayılı kararında yer verildiği üzere; Anayasa ile öngörülen eşitlik ilkesi, hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusudur. Bu ilke ile eylemli değil hukuksal eşitlik öngörülmektedir. Eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumda bulunan kişilerin yasalarca aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak ve kişilere yasa karşısında ayırım yapılmasını ve ayrımcılık tanınmasını önlemektir.

Açıklanan nedenle örneğin aynı dosyada bulunan iki sanıktan birinin özel müdafisi ile anlaşması, diğerinin CMK uyarınca görevlendirme talep etmesi durumunda aynı dosya için özen yükümlülüğü kapsamında aynı işlemleri yapmakla yükümlü olan avukatların biri Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'nin altında kalmayacak bir ücret elde edecek iken, CMK kapsamında görevlendirilen diğer avukat tarifesinin çok altında olan Ceza Muhakemesi Kanunu Gereğince Görevlendirilen Müdafisi ve Vekillere Yapılacak Ödemelere İlişkin Tarife (CMK Ücret Tarifesi olarak anılacaktır.) kapsamında ücret ödenmesi eşitlik ilkesinin ihlali sonucu doğurmaktadır.

Sözü edilen sakıncayı bir nebze de olsa gidermek üzere 2023-2024 Türkiye Barolar Birliği

Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'nin "ceza davalarında ücret" başlıklı 14. maddesinde Bakanlığınızla varılan ortak mutabakat çerçevesinde bir takım değişikliğe gidilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin Nuriye Arpa başvurusuna ilişkin 2018/18505 başvuru numaralı 16.06.2021 tarihli kararında yer verildiği üzere; Anayasa'nın 10. maddesinde düzenlenen eşitlik ilkesi Anayasa'da güvence altına alınan hak ve özgürlüklerden yararlanılırken nesnel ve haklı bir neden olmaksızın aynı veya benzer durumda bulunan kişilere farklı muamelede bulunulmasını yasaklamaktadır. Nesnel ve makul bir şekilde haklılaştırılmayan, **diğer bir ifadeyle meşru bir amaca dayanmayan ya da seçilen araç ile hedeflenen amaç arasında makul bir orantılılık ilişkisi bulunmayan farklı muameleler Anayasa'nın 10. maddesinin amaçları bağlamında ayrımcı karakterli olarak kabul edilir.** Dolayısıyla hukuksal durumları aynı olanlara yönelik **farklı muamelenin objektif ve makul bir sebebe dayandığı, farklı muamelenin öngörülen meşru amaç ile orantılı olduğu, diğer bir ifadeyle farklı muameleyle tabi tutulan kişiye aşırı ve olağanın ötesinde bir külfet yüklenmediği hâllerde eşitlik ilkesi ihlal edilmeyecektir.** Kuşkusuz benzer durumlara farklı muamelenin haklı bir temelini bulunup bulunmadığının veya farklılığın ne dereceye kadar müstahak olacağına değerlendirilmesinde kamu otoritelerinin belli ölçüde takdir yetkisi bulunmaktadır. Bununla birlikte bu takdir yetkisinin kapsamı somut olayın özelliklerine ve hususiyetle farklı bir şekilde yararlandırılan hakkın niteliğine göre değişebilecektir.

CMK ücretlerinin Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'nin çok altında olmasının ise orantılı ve makul bir sınırlama niteliği taşıdığına söylenmesine olanak bulunmamaktadır.

Anayasa Mahkemesinin Tevfik İlker Akçam başvurusuna ilişkin 2018/9074 başvuru numaralı 03.07.2019 tarihli kararında; aynı nitelikte kamu hizmeti veren fakat farklı mevzuat hükümlerine göre istihdam edilen emsal personele nöbet ücreti ödemesi yapılırken 2547 sayılı Kanun'a tabi uzman doktor olarak istihdam edilen personele nöbet ücreti ödenmemesinin haksız bir ayrımcı muameleyle yol açtığı iddiası bakımından aynı sağlık kuruluşlarında nöbet hizmetine tabi olup nöbet ücretine hak kazanan kişilerin karşılaştırma yapmaya müsait olacak şekilde *benzer durumda* oldukları, diğer sağlık personeline nöbet ücreti ödenip 2547 sayılı Kanun'a tabi olarak çalışan uzman doktorlara ödenmemesinin *farklı muamele* teşkil ettiği, objektif ve makul bir gerekçe gösterilmeden mülkiyet hakkına yapılan ayrımcı müdahale nedeniyle başvurucuya aşırı bir külfet yüklenmesine yol açıldığı dolayısıyla olayda **mülkiyet hakkı bağlamında ayrımcılık yasağının ihlal edildiği** sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle ücretler belirlenirken, avukatın harcadığı emek ve mesai ile soruşturma ve kovuşturma aşamalarının ortalama tamamlanma sürelerinin ve sürece dair yükümlülüklerinin dikkate alınmadan hazırlandığı düşünülen Tarife taslağında yer verilen Ceza Muhakemesi Kanunu gereğince görevlendirilen avukatlara ödenecek ücretlerin, benzer emek ve mesainin verildiği dikkate alındığında; Anayasa ile düzenlenen eşitlik ilkesi ile mülkiyet hakkı dikkate alınarak 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'na göre Türkiye Barolar Birliği tarafından her yıl yayımlanan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi ile eşitlenmesinin gerektiği kuşkusuzdur.

Nitekim Anayasa'nın 49. maddesinde; "Çalışma, herkesin hakkı ve ödevidir. Devlet, çalışanların hayat seviyesini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları ve işsizleri korumak, çalışmayı desteklemek, işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam yaratmak ve çalışma barışını sağlamak için gerekli tedbirleri alır." hükmü,

55. maddesinde; "Ücret emeğin karşılığıdır. Devlet, çalışanların yaptıkları işe uygun adaletli bir ücret elde etmeleri ve diğer sosyal yardımlardan yararlanmaları için gerekli tedbirleri alır." hükmü yer almaktadır.

Adalet Bakanlığı Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü'nün web sayfasında (https://adlisicil.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/29032023141410adalet_ist-

2022cal%C4%B1sma100kapakl%C4%B1.pdf) yayımlanan 2022 yılı Adalet İstatistikleri çalışmasının 6. sayfası incelendiğinde 2015 yılına göre 2022 yılında dosya sayılarındaki artış Cumhuriyet Başsavcılıklarında %47,5 ve Ceza Mahkemelerinde ise %26,1 olarak belirtilmiştir.

İstatistik çalışmasının 11. sayfasında 2022 yılı için Cumhuriyet başsavcılıklarında bir dosyanın ortalama görülme süresi 383 gün olarak belirtilmiş, daimî arama kararı verilen dosyalar bakımından bu süre 3758 gün olarak belirtilmiştir. Yine ceza mahkemelerinde bir dosyanın ortalama görülme süresi 254 gün, Bölge Adliye Mahkemeleri Ceza Dairelerinde 215 gün, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılıklarında 159 gün ve Yargıtay Ceza Genel Kurul ve Ceza Dairelerinde 538 gün olarak belirtilmiştir.

Bu bilgiler doğrultusunda, tutuklu olarak soruşturması yürütülen şüpheli için görevlendirilen müdafiyeye 2024 yılı Tarifesi uyarınca 2.344,00-TL brüt bir ücret karşılığında, ortalama neredeyse bir yıl boyunca hem ifade alınmasında kollukta ve savcılıkta ayrı ayrı hazır bulunması, hem tutukluluğunun değerlendirilmesi için gerekli itirazların yapıp sonucunun takip edilmesi, hem tutukluluğun değerlendirilmesi duruşmalı olarak yapıldığı takdirde herhangi bir ek ücret almaksızın, duruşmaya katılması beklenmektedir.

Yine aynı istatistik çalışmasının 19. sayfasında yer alan bilgilere göre, Ağır Ceza Mahkemesinde bir dosyanın ortalama görülme süresi 271 gün, Asliye Ceza Mahkemesinde 256 gün olup istinaf ve temyiz aşamaları da dikkate alındığında müdafii veya vekil olarak görevlendirilen avukat, en az 2-3 yıl süreceği muhakkak olan bir dosyayı, Asliye Ceza Mahkemesinde takip edilecek dava için öngörülen 4.714,00-TL brüt ücret, Ağır Ceza Mahkemesinde ise 8.457,00-TL brüt ücret karşılığında özen yükümlülüğü çerçevesinde gerekli dilekçelerin yazılması, duruşmalara girilmesi, dosyanın takibi, sanık ile görüşülmesi, sanığın tutuklu olması halinde cezaevine gidip gelmesi, gerekirse istinaf başvurusunda bulunması, yine gerekirse temyiz başvurusunda bulunması ve bunların sonucu takip etmesi beklenmektedir.

Dolayısıyla adaletin sağlıklı işlemesi, adil yargılanma ilkesinin tam olarak uygulanabilmesi, avukatlık mesleğinin niteliği ve görevi ifa ederken alınan ağır sorumluluklar, harcanan mesai ve emek düşünüldüğünde; kamu hizmetinin daha iyi yürütmesi için müdafilik hizmeti sonucunda alınan ücretin de bu emeğe denk olması hukuk ve hakkaniyet gereğidir.

Kamu hizmeti niteliğindeki bu görev, ücretsiz iş görme anlamına gelmemekte, aksine nitelikli bir hizmet sunulması için ücretin tatmin edici olması zorunluluğunu doğurmaktadır. Çoğunlukla mesleğe yeni başlayan avukatlar tarafından yürütülen CMK görevleri kapsamında fedakarlığın süreklilik arz etmesi, avukatların emeğinin karşılığını alamamasına yol açmaktadır.

CMK Tarifesi'nde belirtilen ücretlerin sarf edilen emek ve zamanın karşılığı olmadığı ve Anayasa'da düzenlenen angarya yasağına aykırılık teşkil ettiği tartışmasızdır. Ceza Muhakemesi Kanunu gereğince görevlendirilen avukatlara ödenen ücretler ile sarf edilen emek karşılaştırıldığında CMK Ücret Tarifesi'nin 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'na göre Türkiye Barolar Birliği tarafından her yıl çıkarılan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi ile eşitlenmesi mutlak surette zorunludur.

Nitekim Avrupa Konseyi'nin avukatlık mesleğinin İcrasındaki Özgürlükler Hakkında 9 nolu Tavsiye Kararında da, *“avukatlık ücretini düzenleyen kanun ve düzenlemeler avukatlara makul düzeyde kazanç sağlayıcı ve kamunun hukuk ihtiyacını karşılayıcı nitelikte olmalıdır”* denmektedir.

Anayasa Mahkemesinin Yasemin Balcı başvurusuna ilişkin 2014/8881 başvuru numaralı 25.07.2017 tarihli kararında da ifade edildiği gibi; angarya, bir maldan ya da bir kişinin çalışmasından karşılıksız yararlanma biçiminde tarif edilmiş olup angarya kavramının emekten karşılıksız yararlanma durumunu kapsadığının kabulü gerekmektedir. Kararda adli tıp uzmanı olan başvurusunun bilirkişi sıfatıyla gerçekleştirdiği otopsilere ilişkin ücretinin çok düşük olması sebebi ile yapılan başvuru

neticesinde ücretin başvurucunun emek ve mesaisini karşılayacak mahiyette olmadığı belirlenerek mülkiyet hakkının ihlal edildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Kararda açıklandığı şekli ile Anayasa'nın 35. maddesinde düzenlenen mülkiyet hakkı; mevcut mal, mülk ve varlıkları koruyan bir güvencedir. Bir kişinin hâlihazırda sahibi olmadığı bir mülkün mülkiyetini kazanma hakkı -kişinin bu konudaki menfaati ne kadar güçlü olursa olsun- Anayasa'yla korunan mülkiyet kavramı içinde değildir. Bu hususun istisnası olarak belli durumlarda bir "ekonomik değer" veya icrası mümkün bir "alacağı" elde etmeye yönelik "meşru bir beklenti" Anayasa'da yer alan mülkiyet hakkı güvencesinden yararlanabilir. Meşru beklenti, makul bir şekilde ortaya konmuş icra edilebilir bir alacağın doğurduğu, ulusal mevzuatta belirli bir kanun hükmüne veya başarılı olma ihtimalinin yüksek olduğunu gösteren yerleşik bir yargı içtihadına dayanan, yeterli somutluğa sahip nitelikteki bir beklentidir. Temelsiz bir hak kazanma beklentisi veya sadece mülkiyet hakkı kapsamında ileri sürülebilir bir iddianın varlığı meşru beklentinin kabulü için yeterli değildir.

Tarife'deki ücretler belirlenirken avukatın harcadığı emek ve mesainin ile soruşturma ve kovuşturma aşamalarının ortalama tamamlanma sürelerinin dikkate alınması gerekmektedir.

Anayasa'nın "Temel Hak ve Hürriyetlerin Sınırlandırılması" kenar başlıklı 13. maddesi uyarınca temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasa'nın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasa'nın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyet'in gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz.

Anayasa'nın 13. maddesinde yer alan "Ölçülülük ilkesi"; elverişlilik, gereklilik ve orantılılık olmak üzere üç alt ilkeden oluşmaktadır. Elverişlilik, öngörülen sınırlamanın ulaşılmak istenen amacı gerçekleştirmeye elverişli olmasını; gereklilik, ulaşılmak istenen amaç bakımından sınırlamanın zorunlu olmasını, diğer bir ifadeyle aynı amaca daha hafif bir sınırlama ile ulaşılmamasının mümkün olmamasını; orantılılık ise hakka getirilen sınırlama ile ulaşılmak istenen amaç arasında makul bir dengenin gözetilmesi gerekliliğini ifade etmektedir.

Yukarıda açıklandığı üzere; uzun süren yargılamalar ve bu süreçte avukatın sorumlulukları ile sarf ettiği emek ve çaba dikkate alındığında; Tarife'de belirlenen ücretin avukatın mülkiyet hakkına yönelik orantılı bir sınırlama niteliğinde olduğundan bahsedilmesi olanaklı değildir.

2- Tarife'de Belirlenen Ücretlerin Brüt Olduğu ve Yasal Kesintiler Yapıldıktan Sonra Avukatın Elde Ettiği Kazancın Daha da Azaldığı Hususu Dikkate Alınarak CMK ve Adli Yardım Hizmetlerinde Vergi Oranları ile İlgili Düzenleme Yapılması, Kamu Hizmeti Unsuru Nedeniyle Adli Yardım Kapsamında Verilen Tüm Avukatlık Hizmetlerinde KDV'nin Kaldırılması veya Oranın % 1 (Bir) Olarak Belirlenmesi Zorunludur:

Adalet Bakanlığınca hazırlanan Yargı Reformu Stratejisi (2019-2023)'de adalet sisteminin işleyişine ilişkin temel perspektif kapsamında adalete erişimin kolaylaştırılması, özellikle savunma hakkının, avukatlık mesleğinin, adli yardım sisteminin güçlendirilmesi gerekliliği ortaya konmuştur.

Amaç-6 kapsamında HEDEF 6.2 "Adalete etkili erişim için adli yardım sistemi güçlendirilecektir." şeklinde belirlenmiştir. Söz konusu bu hedefe ilişkin olarak gerçekleştirilecek faaliyetler arasında da Adli yardım hizmeti için avukatlara ödenen ücretlerin arttırılması ve adli yardım hizmeti nedeniyle tahakkuk ettirilen vergilere ilişkin yeni bir düzenleme yapılması yer almaktadır.

İnsan Hakları Eylem Planı kapsamında da Yargı Bağımsızlığı ve Adil Yargılanma Hakkının Güçlendirilmesi amacı başlığında Hedef 2.6 Savunmanın Güçlendirilmesi ve Avukatlık Hizmetlerinde Kalitenin Artırılması kapsamında Faaliyet 2.6.g. "Yargıda sosyal devletin bir gereği olarak maddi durumu yetersiz olan kişilere verilen adli yardım hizmetleri için avukatlardan alınan vergi oranı yeniden

düzenlenecektir.” şeklindedir.

İnsan Hakları Eylem Planı’nın Faaliyet 2.6.h. maddesinde “Zorunlu müdafî ücretleri artırılacak ve bu ücretlerin gecikmeksizin ödenmesi için evrakların dijital ortamda tamamlanması sağlanacaktır” hedefi yer almaktadır.

CMK Ücret Tarifesi’nin düşük olması ile birlikte aynı zamanda bu ücretlerden yüksek oranlarda KDV ve stopaj kesintisi yapılması, durumu daha da güçleştirmektedir. Müdafî bu görevi süresince, ayrıca kolluk ve savcılıkta ifade almada hazır bulunmakta, nöbetçi mahkemede duruşmaya katılmakta, yaptığı zorunlu giderlere ilişkin kesintilere de katlanmaktadır. **CMK Ücret Tarifesi’ndeki ücretlerin düşüklüğü, ücretlerin makbuzlandırılmasına rağmen geç ödenmesi, makbuzlandırıldığı tarih ile ödendiği tarih arasında vergilendirilmesi, bu vergilerin ödeme gününden önce talep edilmesi, yüksek KDV ve stopaj oranları, masrafların geç ödenmesi müdafîlik sisteminde gittikçe büyüyen sorunlara yol açmaktadır.** Bu uygulamalarla avukatların aldığı ücretler neredeyse yok olmaktadır. Müdafîlik, zorunlu müdafîlik hizmeti veren avukatlar için adeta bir angaryaya dönüşmektedir. **Bu durum yukarıda ayrıntıları ile izah edilen Anayasa’nın 18. maddesinde yer alan “angarya yasağı” ilkesine aykırıdır.**

Yazımız ekinde gönderilen tabloda da görüleceği üzere; Taslak'ta öngörülen ücretlerden stopaj, KDV ve gelir vergisi kesintisi yapıldıktan sonra örneğin; Taslak'ta soruşturma evresinde görevlendirilen avukata 2.344,00 TL ödeme yapılması öngörülmüş ise de bu miktar üzerinden stopaj ,KDV ile Gelir vergisi kesintisi yapıldıktan sonra avukatın eline kalan miktar 976,67-TL’dir. Aynı şekilde Taslak’ta Asliye Ceza Mahkemesi için öngörülen 4.714,00-TL üzerinden hesaplama yapıldığında ise, yasal kesintiler sonrası kalan miktar 3.142,62- TL’dir. Ağır ceza mahkemesi için (Brüt 8.457,00-TL) aynı şekilde gerçekleştirilen hesap uyarınca avukatın emek ve mesaisi karşılığında eline geçen net ücret 3.523,75- TL olacaktır.

CMK ve adli yardım hizmetlerinde vergi oranları ile ilgili düzenleme yapılarak kamu hizmeti unsuru dikkate alınmak suretiyle adli yardım kapsamında verilen her türlü avukatlık hizmetinde KDV’nin kaldırılması veya oranının % 1 olarak belirlenmesi zorunluluğu birden çok kez Bakanlığınıza ve ilgili kurum ve kuruluşlara iletilmiştir. Zira; Katma Değer Vergisi Kanunu ve ilgili mevzuatı uyarınca katma değer vergisinin konusuna giren işlemler ancak serbest meslek faaliyeti çerçevesinde yapılmış hizmetler olmalıdır. Oysa zorunlu müdafîlik hizmeti, bedeli kamudan karşılanan ve yurttışa adalete erişim hakkı çerçevesinde sunulan, serbest meslek faaliyeti olarak kabul edilemeyecek nitelikte bir hizmettir.

Birliğimiz CMK kapsamında zorunlu müdafîlik görevlendirmelerinde kamu hizmeti vasfının yoğunluğu sebebiyle serbest meslek makbuzu düzenlenmesi uygulamasının kaldırılması, ücretlerin net olarak müdafîlerin hesabına ödenmesi, en azından uzlaştırmacılar da olduğu gibi Katma Değer Vergisinin uygulanmaması gerektiği görüşündedir. Nitekim hem Bakanlığınız hem de Maliye Bakanlığı ile sürdürülen görüşmelerde KDV’nin kaldırılması, yürütülen hizmetin anayasal güvenceye sahip savunma hakkının korunması kapsamında açıkça kamu hizmeti olduğu dikkate alındığında belirlenen ücretlerin net ücret olarak ödenmesi gerekliliği, tüm bu gerekçeler yanında artan enflasyon oranları da dikkate alındığında çok açık bir şekilde ortaya çıkmaktadır.

3- Ceza Muhakemesi Kanunu Gereğince Müdafî ve Vekillerin Görevlendirilmeleri ile Yapılacak Ödemelerin Usul ve Esaslarına İlişkin Yönetmelik’in 9. maddesinde Değişikliğe Gidilmelidir:

Tarife’de yer alan ücretlerin 2024 yılının tamamı için geçerli olması durumu savunmanın ve CMK sisteminin temsilcisi avukat meslektaşlarımızı ülkemizin ekonomik tablosu karşısında savunmasız bırakmaktadır. Soruna çözüm olarak Ceza Muhakemesi Kanunu Gereğince Müdafî ve Vekillerin Görevlendirilmeleri ile Yapılacak Ödemelerin Usul ve Esaslarına İlişkin Yönetmelik’in 9. maddesinde değişiklik yapılmalıdır. Şöyle ki;

“Tarife

MADDE 9- (1) Ceza Muhakemesi Kanunu gereğince baro tarafından görevlendirilen müdafî veya vekile ödenecek meblâğ, Türkiye Barolar Birliğinin görüşü de alınmak suretiyle Adalet ve Maliye Bakanlıkları tarafından her yıl Aralık ayında hazırlanan ve 1 Ocak tarihinden geçerli olmak üzere düzenlenen Tarifede gösterilir.

(2) Tarifede yer alan ücretler, 1 Temmuz tarihinden geçerli olmak üzere Mayıs ayı yıllık Üretici Fiyat Endeksi (ÜFE) oranında artırılır.

(3) Tarifeler ayrıca Resmî Gazete’de yayımlanır.”

Değerlendirme ve takdirlerinize saygılarımla sunarım.

Av. R. Erinç SAĞKAN
Başkan

Ek: 2024 CMK Ücret Tarifesi Taslağında Öngörülen Ücretlerden Yapılacak Kesintiler Sonrası Kalan Miktara İlişkin Tablo

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Evrak doğrulama <https://dogrulama.barobirlik.org.tr> adresinden 6e87379c kodu ile yapılabilir.

Oğuzlar Mahallesi Barış Manço Caddesi Av. Özdemir Özok Sokak No:8 Balgat
Telefon No: (0 312)292 59 00 Faks No: (0 312)286 31 00
e-Posta: tbb@barobirlik.org.tr İnternet Adresi: www.barobirlik.org.tr

Bilgi için: Av. Seray ŞENFER
Hukuk Müşaviri
Telefon No: 0 312 259 29 00

